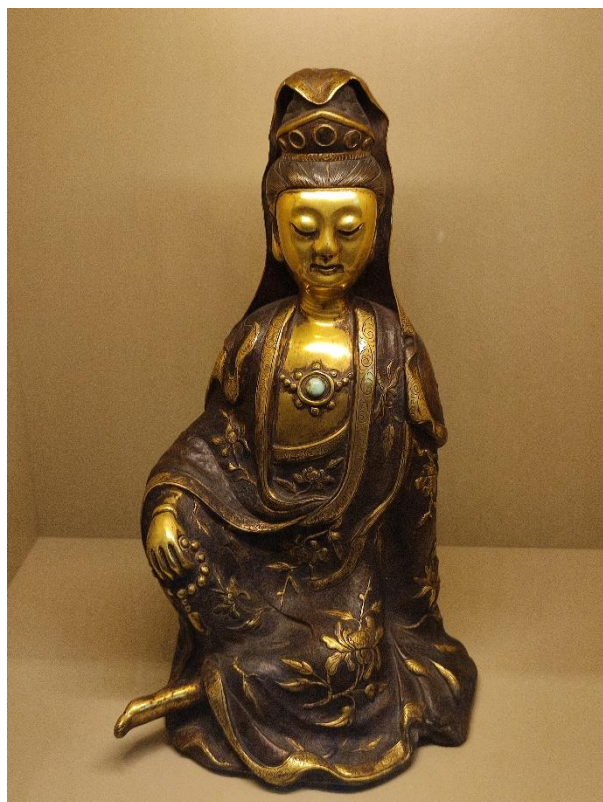

Jolsvai András

Hopp!

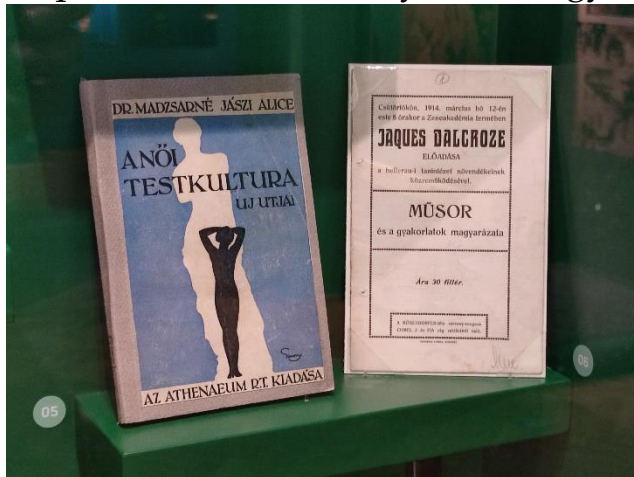
Kevés tárgy, sok ismeret, indokolatlannak látszó tágítás, és még indokolatlanabbnak látszó vázlatosság egyszerre jellemzi az idén százhusz éves történetére méltán visszatekintő Teozófiai Társulatot bemutató kiállítást a Hopp Ferenc Múzeumban. (Nevében a Kelet-ázsiai újabban ázsiaivá rövidült, remélem nem türk testvéreink keze van a dologban.) A tárlat címe (Lélegző fény, spiritizmus, teozófia, buddhizmus a 19-20 század fordulóján Magyarországon) sokat, sőt, túl sokat ígér, és valamennyit be is vált ebből az ígéretből, de a látogatónak (az vagyok én) az a határozott benyomása, hogy kevesebb több lett volna. (Pontosabban tartalomból kevesebb, autentikus tárgyakkal több.) Minthogy a kiállítási tér egy ideje már csak az emeleti

helyiségeket jelenti, azaz egy hajdani villa három tágas szobáját, mégha elfalazásokkal tovább is szelitelhető e tér, arra nem elegendő, hogy mindenoldalúan végigkísérjen egy történetet. (Irányzatot, iskolát, bármit.) A kurátornak kétszer is meg kell gondolnia, mit mutasson be és milyen mértékben a választott témában. Nos, hogy megismételjem fenti megállapításomat, ezúttal csak egyszer gondolta meg, amiből egy sajnálatosan elszalasztott lehetőség lett. Kár. Különösen kár, hogy a legnagyobb teret a múlt-múlt századfordulós Budapest feltámasztása kapja, ami jól fotózható helyeket kreált, de információban

semmi újat nem hoz, ráadásul az alap-témához sem visz közelebb. A századelő szellemi mozgalmainak excel-táblája érdekes ugyan, de egy egész falat beborít, és csak annyit tudunk meg belőle, hogy elég nagy volt az átjárás közöttük. Ebben, lássuk be, semmi meglepő nincs, az ellenkezője volna az.

Egy szó mint száz, mindenki jobban járt volna, ha a tárlat rendezői, mondjuk, csak a magyarországi teozófia történetét kísérik végig a társulat megszületésétől (az 1875-ös dátum a külhoni alapítás dátuma, melyben magyarok

telne például Gyöngyöshalászi Takách Bélának, aki nemcsak a hazai teozófia egyik vezéralakjaként, hanem festőként és építéssként is beírta a nevét a magyar kultúra történetébe, és nemcsak életműve, de élete is megörökítésre méltó. (Ehhez persze nemcsak a könnyen elérhető életrajz közzétételére volna szükség, meg a hagyatékában maradt, és a múzeumba került tárgyak egynemelyikének kiállítására, hanem szívós munkára, festményei felkutatására, főbb épületei makettszerű vagy fotókkal történő megjelenítésére, teozófiai tevékenységének bemutatására.)

még nem vettek részt) napjainkig. Vagy legalább 1990-ig. Ezzel szemben kapunk egy elméleti bevezetőt és néhány fontos hazai szereplő rövid életrajzát. (És néhány tárgyat, könyvet, effélét.) Vagy az se lenne rossz megoldás, ha a múzeum egy kamaratárlatot (mást nem is igen tudna) szen-

Persze számos más lehetőség is adódna, a teozófia magyar históriája gazdag lehetőséget kínál a kutatóknak, arról nem beszélve, hogy nemes elvei azokban is tiszteletet keltenek, akik nem osztóznak rendíthetetlen derülátásában az emberi jóságot, az igaz út megleglését és a lélekvándorlást illetően, hisz legfőbb elveik, a szeretet és a tolerancia minket,

hitetlen földönfutókat is kalaplevételre kényszerít.

Fenntartás nélkül tudom dicsérni viszont a megújult, megszépült kertet, amely ezer színben pompázik ilyenkor tavasszal, és még egy kiállításfélét is találhatunk benne: a táblók egy indiai régészeti világsszenzációról adnak hírt, érdekes képekkel és korrekt, világos szövegekkel.

Fotó: Tanyi Adrienne